

Behoort bij besluit van de raad van de gemeente Moerdijk d.d. 8 juli 2021

mij bekend,
de raadsgriffier,

gemeente Moerdijk

KADERNOTA 2022-2025

Een krachtige, ondernemende partner.
Dat zijn wij!



Colofon

Ontwerp/opmaak: JohnGaasbeek.nl

Fotografie: Marcel Otterspeer, Gemeente Moerdijk, Adobe Stock

Uitgave: juni 2021

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente Moerdijk.

Inhoud

Inleiding 5
Leeswijzer 6

Hoofdstuk 1 - Ontwikkelingen per programma
1. Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk 8
2. Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk 13
3. Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk 17
4. Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben 20
5. Partnerschap in een veranderende samenleving 23

Hoofdstuk 2 - Kadervoorstellen gemeenteraad 29

Hoofdstuk 3 - Uitgangspunten voor de meerjarenramingen 2022-2025 30

Hoofdstuk 4 - Reservepositie 34

Hoofdstuk 5 - Financieel meerjarenperspectief 35

Bijlagen 36



Inleiding

De kadernota 2022 lijkt weinig op de kadernota 2021. Natuurlijk zijn er overeenkomsten, maar er zijn vooral verschillen. De verschillen zitten vooral in het voorlopig saldo dat we op dit moment verwachten en het nieuwe proces waarmee de kadernota samen, raad en college, tot stand komt.

De kadernota 2022 die voorligt is niet het begin van het gesprek met de raad, maar het eindresultaat. Een kaderstellende nota die richting geeft aan het college om in de zomermaanden een sluitende begroting voor te bereiden.

Het voorlopig saldo voor de Kadernota is op dit moment € 146.000 negatief. In dit bedrag zitten de grotere budgetontwikkelingen, afwijkingen op bestaand beleid, nieuwe ontwikkelingen waarvan het college op basis van de ambities uit het bestuursakkoord adviseert om ze in de begroting op te gaan nemen.

Dit jaar gaan we in deze kadernota iets scherper aan de wind varen. Of met andere woorden, we begroten realistischer. Dit betekent dat we, met de ervaringen van de jaarrekening in het achterhoofd, bedragen realistischer hebben ingeschat. Dit leidt tot het beperkte tekort van € 146.000, maar betekent wel dat we iets meer risico lopen en dat we lopende het jaar via de bestuursrapportages mogelijk op sommige posten ramingen moeten bijstellen.

Als college hebben wij de overtuiging dat we op basis van de inhoud van de kadernota en het afgesproken proces met de raad voor 2022 -en mogelijk zelfs meerjarig- een sluitende begroting kunnen presenteren in november.

Leeswijzer

In deze Kadernota wordt in hoofdstuk 1 ingegaan op de nieuwe ontwikkelingen per programma. Dit kan gaan om nieuwe wetgeving of nieuwe plannen en ambities van de gemeente zelf. De financiële effecten hiervan zijn in deze kadernota verwerkt.

In hoofdstuk 2 is informatie opgenomen over de kadervoorstellen die vanuit de gemeenteraad zijn gedaan.

Hoofdstuk 3 betreft de (financiële) uitgangspunten ten behoeve van het opstellen van de concept-meerjarenbegroting 2022-2025.

In hoofdstuk 4 is de reservepositie van de gemeente opgenomen en in hoofdstuk 5 wordt op basis van de gehanteerde uitgangspunten een beeld gegeven van de uitkomsten van het financieel meerjaren-perspectief voor de jaren 2022-2025. Cijfers uit dit overzicht zijn verder gespecificeerd in de bijlagen.



Hoofdstuk 1
Ontwikkelingen per programma



Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor het behoud van onze leefbaarheid.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaatadaptatie en energietransitie gaan ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening, waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

In dit programma zijn 5 nieuwe ontwikkelingen opgenomen, die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 1 (Programma 1 thema Energietransitie)				
Verdere uitwerking en realisatie Energieprogramma Moerdijk				
Aanleiding: Raadsvoorstel Energieprogramma Moerdijk (verwacht in juni 2021). In juni 2021 wordt het Energieprogramma Moerdijk aan de raad aangeboden. Hierin komen de opgaven uit het Klimaatakkoord uitgebreid aan bod.				
Toelichting: In het Energieprogramma wordt voorgesteld om voor de vijf sectoren (elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en mobiliteit) samen met de stakeholders uit die sectoren uitvoeringsagenda's uit te werken. Met de huidige personele bezetting kan dat slechts in een laag tempo worden gerealiseerd. Zonder extra inzet verwachten we dit voor maximaal twee sectoren per jaar te kunnen doen. De urgentie om samen aan de slag te gaan is echter hoog. De doelen voor 2030 en 2050 zijn fors, iedereen moet aan de slag, liefst morgen al. Daarom is het wenselijk om in 2021/2022 al voor alle sectoren een eerste lokale uitvoeringsagenda te hebben opgesteld, waarin we gezamenlijk afspraken maken over de te realiseren doelen, ieders rol en bijdrage. Met een inzet van één fte in 2022 denken we dit te kunnen realiseren binnen de huidige begroting. Daarna volgt het realiseren van de gemaakte afspraken, waarvoor zowel menskracht als middelen benodigd zijn. Er is een enorme versnelling van de energietransitie op komst, waardoor we als lokale overheid de komende jaren ook fors meer inzet moeten gaan leveren. In een onderzoek in opdracht van het Rijk is becijferd dat er voor de uitvoering van het Klimaatakkoord structureel 10 fte nodig is, naast jaarlijks €76.000 aan uitvoeringskosten. Omdat we verwachten dat de druk op de organisatie gestaag zal groeien, stellen we voor om vooralsnog rekening te houden met een jaarlijkse toename van de organisatie met een halve fte vanaf 2023, totdat we op volle sterkte zijn om het tempo van de energietransitie bij te houden. Omdat in de meerjarenbegroting al beperkt rekening is gehouden met de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord, schatten we op dit moment in dat een structurele toename van het bestaande budget Duurzaamheid met €50.000 vanaf datzelfde jaar toereikend zal zijn. In het kader van de RES West-Brabant wordt daarnaast de inrichting van een regionaal ontwikkelfonds voor lokale energieprojecten uitgewerkt. Hiervoor is een eenmalige inleg van alle betrokken gemeentes vereist. De exacte hoogte van de inleg moet nog worden bepaald en zal nog worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Vooralsnog gaan we uit van een eenmalige inleg van €25.000 in 2022.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 108.000	€ 174.500	€ 216.000	€ 257.500	Structureel

Ontwikkeling 2 (Programma 1 thema Energietransitie)				
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed				
Aanleiding: - Klimaatwet - Klimaatakkoord				
Toelichting: Het houdt in dat het bestaand gemeentelijk vastgoed (al dan niet) integraal verduurzaamd en/of aardgasvrij gemaakt moet worden. De focus ligt hierbij op de kernportefeuille. Op korte termijn gaat het spelen in de periode 2022-2025. Daarna zal er structureel toegewerkt moeten worden naar energieneutraliteit in het doelstellingsjaar. De totale kosten voor de 32 kernobjecten van de gemeente worden geraamd op ruim € 12 miljoen in de komende 30 jaar.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 100.000	€ 200.000	€ 300.000	€ 450.000	Structureel



Ontwikkeling 3 (Programma 1 thema Leefomgeving)				
Implementeren (transitiefase) Omgevingswet na inwerkingtreding				
Aanleiding: Inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-7-2022. Momenteel bereiden we ons voor met het implementeren van de minimale eisen tot deze datum. Na deze datum richten we ons in de transitieperiode tot 1-1-2029 op de ambities die we als organisatie hebben. In de implementatieperiode worden keuzes gemaakt die gevolgen hebben voor de transitieperiode.				
Toelichting: De Omgevingswet leidt tot nieuwe producten (omgevingsplan, omgevingsvisie en omgevingsvergunning). Daarnaast sluit het aan bij de ontwikkeling van onze organisatie. Extern en gebiedsgericht met een andere manier van werken: eer samenwerking (intern en extern), participatie en een ja, mits benadering. Dit leidt het tot een verandering van werkprocessen, competenties, integraal samenwerken en verbetering van dienstverlening. De transitie is gereed in 1-1-2029. Het écht anders werken met nieuwe werkprocessen, producten en het digitaal stelsel (DSO) begint vanaf het moment van inwerkingtreding van de wet (1-7-2022). Met het uitstel van de wet en COVID hebben we geen ruimte meer in het in 2019 vastgestelde krediet van de implementatie om dit proces en het programma te faciliteren na 1-7-2022. Het is wenselijk de ingezette verandering en lijn vanaf dit moment met programmatische aanpak en verandermanager voort te zetten. Hierdoor wordt de verandering in de organisatie versterkt en de samenhang met andere focuspunten versterkt terwijl de producten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en de omgevingsvergunning en omgevingsdialoog verder vorm krijgen.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 130.000	€ 130.000	€ 0	€ 0	Incidenteel

Ontwikkeling 4 (Programma 1 thema Leefomgeving)				
Opstellen gebiedsdekkend omgevingsplan				
Aanleiding: Invoering Omgevingswet per 1-7-2022, die verplicht tot het opstellen van een gebiedsdekkend omgevingsplan vóór 1-1-2029.				
Toelichting: De gemeente Moerdijk heeft bij vaststelling van het Implementatieplan Omgevingswet de ambitie uitgesproken uiterlijk 2026 te beschikken over een volledig gebiedsdekkend omgevingsplan. Omdat invulling van dit plan mede afhankelijk is van het beleid uit de Omgevingsvisie, zullen de werkzaamheden na vaststelling van deze visie (in de loop van 2022) starten.				
Financieel effect: Extra budget van € 200.000 (aanvullend op de jaarlijks al beschikbare budgetten voor opstellen en actualiseren van bestemmingsplannen).				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 0	€ 0	€ 100.000	€ 100.000	Incidenteel


Samenwerken
Op weg naar de Omgevingswet
Versnellen
Ontregelen
Vereenvoudigen
2026
Gebiedsdekkend omgevingsplan
Handboek, stapsgewijs
Dienstverlening en participatie
1 jan 2029
Nieuw begin
Gebiedsgericht werken
Tweebenig samenwerken
Gemeente
Inwoners/ondernemers
1 jan 2022
Meer of minder regels?
Inwerkingtreding wet
Experimenteren
Leren en proberen
1 april 2021
Minimale eisen VNG
Vaststellen omgevingsvisie 2022
doorontwikkeling ambities
opstellen plan
opstellen visie
Implementatie in de organisatie
Ja, omdat...
Nee, omdat...
Omgevingsplan van rechtswege
Samen
gemeente Moerdijk
mooier maken
Water
Bouw
Veiligheid
Natuur
Bodem
Cultureel erfgoed
Één overheid
Meedoen
Plan van aanpak (PVA)
Omgevingsvisie
Omgevingsplan
Vergunning en proces
Heden
Digitaal stelsel omgevingswet (DSO)

Ontwikkeling 5 (Programma 1 thema Leefomgeving)				
Formatie beleidsadviseur afval en circulariteit				
Aanleiding: Het achterblijven op onze ambitie in het kader van onze VANG doelstelling is aanleiding voor deze formatievraag.				
Toelichting: De raad heeft de ambitie uitgesproken om het restafval terug te brengen naar 100 kg per persoon per jaar. Sinds de wijziging naar het inzamelen van restafval in ondergrondse containers, met daarbij een communicatiecampagne, is geen grootschalig actie meer geweest, gericht op het terugdringen van restafval. Als gevolg daarvan zijn we sinds 2017 vrij stabiel op zo'n 160 kg restafval per persoon gebleven. We hebben nu externe hulp aangetrokken om vanuit een stabiele basis nieuwe acties te ontplooien. Deze externe hulp is eindig. Om stappen te maken richting een meer circulaire gemeenschap is vast beleidsformatie van groot belang. Deze beleidsadviseur gaat voor de komende jaren een richting bepalen hoe we werkelijk onze kilogrammen restafval gaan terugdringen. Deze taken zijn structureel. Er zit druk op de ketel om Europa meer circulair te krijgen, zodat we minder hoeven te delven uit de natuur. Totaal zouden we dan 40 uur hebben ten behoeve van afval (18 uur strategisch, 18 uur tactisch en 4 uur operationele aansturing milieustraat). Daarbij komen nog de uren van de servicemedewerkers. Nu spenderen we meer uren aan inhuur, maar dat is ook om achterstanden in te halen. In onze directe omgeving heeft gemeente Etten Leur 93,6 uur en Zundert 42 uur totaal ter beschikking voor deze taken, exclusief het werk van de servicemedewerkers.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500	Structureel





Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

Wonen in een fijne omgeving die prettig en veilig voelt, is een belangrijke pijler van het dagelijks welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen onze gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. Met de juiste woningen, beschikbare voorzieningen, een goede bereikbaarheid, een gevoel van veiligheid en gezondheid en een aangename sociale omgeving.

In dit programma zijn 6 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 6 (Programma 2 thema Wonen)				
Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)				
Aanleiding: Inwerkingtreding Wkb per 1 jan. 2022				
Toelichting: De kern van de Wkb is dat de aansprakelijkheid voor de bouwkwaliteit en de toetsing en het toezicht bij marktpartijen komt te liggen. De toetsing aan en het toezicht op het Bouwbesluit (hoofdstukken 2 t/m 6) ligt niet meer bij de gemeente. Voor de overige hoofdstukken (omgevingsveiligheid, sloopveiligheid) blijft de toetsing en toezicht wel bij de gemeente. Het Bouwbesluit bevat de technische regels en normen voor bouwwerken. Bijvoorbeeld constructie, ventilatie, isolatie. Dit toezicht wordt uitgevoerd door een onafhankelijk kwaliteitsborger. De landelijke toelatingsorganisatie zorgt voor het certificeren van instrumentaanbieders en kwaliteitsborgers en zal de laatste beoordelen via steekproeven op de bouw. Bij inwerkingtreding is het stelsel van toepassing op eenvoudige vergunningplichtige bouwwerken: gevolgklasse 1. Dit zijn bijvoorbeeld: grondgebonden woning, vakantiehuis, bedrijfshal met nevenfunctie, fiets- en voetgangersbruggen, bedrijfspand met maximaal 2 bouwlagen. Na een evaluatie na drie jaar wordt een besluit genomen of het stelsel van toepassing wordt op de bouwwerken in gevolgklassen 2 en 3, de complexere bouwwerken.				
Financieel effect: *mogelijk ook nog eenmalige kosten voor herplaatsing of uitplaatsing personeel.				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	Structureel

Ontwikkeling 7 (Programma 2 thema Bereikbaarheid en verkeersveiligheid)				
Verkeersveiligheid en leefbaarheid Zevenbergschen hoek				
Aanleiding: Sluipverkeer en vrachtverkeer door de kern Zevenbergschen hoek				
Toelichting: Op dit moment wordt door een extern bureau met bewoners concrete voorstellen uitgewerkt om sluip- en vrachtverkeer in de kern zo veel mogelijk terug te dringen. Vanaf 2022 zullen een aantal van deze concrete plannen uitgewerkt en ook in de praktijk gebracht worden. Het gaat hierbij om maatregelen aanvullend op de herinrichting. Denk hierbij aan monitoring, gedragsbeinvloeding, smart mobility. De lessen die we er leren nemen we mee in de diverse ontwikkelingen aan de oostkant van de gemeente. Op deze manier zijn we blijvend in gesprek met inwoners in een gebied waar veel ontwikkeld wordt de komende jaren. We zijn dan in staat om adequaat in te spelen op effecten van deze ontwikkelingen op het verkeerssysteem.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 50.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Structureel (vanaf 2023)



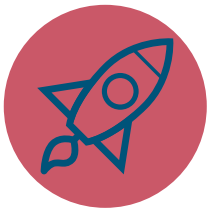
Ontwikkeling 8 (Programma 2 thema Bereikbaarheid en verkeersveiligheid)				
Jaarlijkse dotatie in MJOP (historische) objecten en kademuren-damwanden				
Aanleiding: Achterstallig onderhoud aan diverse (historische) objecten en kademuren etc. in de openbare ruimte.				
Toelichting: Dit MJOP wordt in 2021 opgesteld. Hiervoor is al een budget beschikbaar gesteld van € 30.000.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 300.000	€ 400.000	€ 500.000	€ 500.000	Structureel

Ontwikkeling 9 (Programma 2 thema Accommodaties en voorzieningen)				
Aanschaf en installatie van nieuw (digitaal) sleutelsysteem met slimme deursloten.				
Aanleiding: Verouderd sleutelsysteem maatschappelijke accommodaties				
Toelichting: Het gemeentelijk vastgoed wordt voorzien van nieuwe sloten die elektronisch bedienbaar zijn.				
Financieel effect: Investering van € 96.000. Af te schrijven in 5 jaar. Dit resulteert in € 20.600 aan kapitaallasten vanaf 2023.				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 10.300	€ 20.600	€ 20.600	€ 20.600	Structureel

Ontwikkeling 10 (Programma 2 thema Accommodaties en voorzieningen)				
Exploitatiekosten nieuwe gymaccommodatie Zevenbergen				
Aanleiding: De eigenaar van de Borgh heeft aangegeven dat hij de verhuur van de sportaccommodatie in de toekomst wil stopzetten en andere plannen heeft voor de locatie waar de sporthal en gymzaal zijn gesitueerd. Hiermee komt een groot deel van de gymaccommodatie te vervallen en moet een andere oplossing worden gezocht.				
Toelichting: Op dit moment loopt er een onderzoek naar mogelijke varianten voor het bieden van bewegingsonderwijs in Zevenbergen. Omdat de Borgh wordt gesloten zal er bij alle varianten een nieuwe accommodatie gerealiseerd moeten worden om aan de wettelijke taak te blijven voorzien. De locatie en grootte van de accommodatie staat nog niet vast maar vanaf 2024 zal er in de exploitatie rekening gehouden moeten worden met deze nieuwe accommodatie. Naast de sportaccommodatie in de Borgh worden ook de gymzalen in de Neerhof en in de Lindonk en gymzaal de Droge Mark ingezet voor het bewegingsonderwijs voor scholen. Eventuele keuzes in het project met betrekking tot deze gymzalen kunnen invloed hebben op de exploitatiekosten vanaf 2023 of 2024. Voor nu gaan we er vanuit dat deze twee locaties in de huidige vorm in gebruik blijven voor het gymonderwijs.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 0	€ 0	€ 35.000	€ 35.000	Structureel

Ontwikkeling 11 (Programma 2 thema Accommodaties en voorzieningen)				
Vervangende nieuwbouw De Niervaert in Klundert				
Aanleiding: Verkennend onderzoek naar zwemaccommodaties en mfc's in de gemeente				
Toelichting: Mogelijke consequentie/uitkomst van het onderzoek is de vervanging van mfc/zwembad De Niervaert, die inmiddels volledig is afgeschreven (geen kapitaallasten meer vanaf begroting 2021). Aan de instandhouding van de huidige accommodatie via groot onderhoud/renovatie zijn hoge kosten verbonden.				
Financieel effect: Investering 16 miljoen af te schrijven in 40 jaar. Kapitaallasten vanaf 2026 € 640.000. Realisatie in 2025 of later				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 0	€ 0	€ 0	€ 320.000	Structureel





Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De economische positie van de gemeente wordt verder uitgebouwd door economische kansen te benutten, met oog voor de effecten op de leefbaarheid van onze kernen. We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen hebben helaas een aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit. Die kan ondermijnende effecten hebben op onze samenleving.

In dit programma zijn 2 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 12 (Programma 3 thema Toerisme)				
Groot onderhoud Tour Modele en Kazerne Fort Sabina				
Aanleiding: Uitvoering van grootschalig onderhoud aan de Kazerne en de Tour Modele.				
Toelichting: In de samenwerkingsovereenkomst 'Ontwikkelplan fort Sabina' (24-10-2018) is vastgelegd dat fort Sabina sober en doelmatig zal worden ontwikkeld met de toevoeging van een nieuwe laag op basis van ontwikkelplan fort Sabina. Dit wordt uitgewerkt met behulp en inzet van stichting 'Fort Sabina.nl' en een subsidie van de provincie. Geïnvesteerd wordt in een 'nieuwe laag' om een duurzame exploitatie en instandhouding van het fort te waarborgen. Als erfpachter van fort Sabina zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud en de restauratie. Wettelijk gezien bestaat deze verplichting vanuit de Erfgoedwet waarin sinds 2016 de instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten is opgenomen. In 2022 wordt de nieuwe laag op de Tour Modele en de Kazerne gerealiseerd (project 'Het dak eraf') vanuit de subsidie die door de Provincie is verstrekt. Dit is ook het natuurlijke moment om het groot onderhoud op te pakken van de dakconstructie van de Tour Modele en de gevel van de Kazerne. Uitgangspunt is werk-met-werk én sober en doelmatig. In 2016 is door Restauratie architect BBM een kostenraming opgesteld voor o.a. de instandhouding van het casco Kazerne en Tour Modele. Deze is als leidraad gebruik voor de keuzes en de hoogte van de eenmalige investering waarmee een nul situatie zal worden bewerkstelligd. Er zal gepoogd worden aanvullende subsidie(s) aan te vragen.				
Financieel effect: De benodigde investering wordt geschat op € 750.000. Dit zal in 2022 gerealiseerd worden. De afschrijvingstermijn hiervan bedraagt 25 jaar. De structurele lasten komen hiermee op € 41.250 per jaar.				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 20.625	€ 41.250	€ 41.250	€ 41.250	Structureel

Ontwikkeling 13 (Programma 3 thema Arbeidsmarkt)

Uitbreiding formatie M&M / REO – Economie i.r.t Hybride leeromgeving

Aanleiding:
Komst LPM, arbeidsmarktvraagstukken in de logistiek, innovatieopgaven in de logistiek, behoefte aan nauwere aansluiting onderwijs & bedrijven, versterken integrale samenwerking sociaal domein

Toelichting:

De komende tijd zien we een aantal grote kansen ontstaan door de komst van het LPM en het IPM. Hierdoor komen er ongeveer 5000 arbeidsplaatsen bij in de komend jaren. De regionale opgave, de verschillende agenda's en programma's, geven veel aansluitingsmogelijkheden voor mooie projecten op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs. Daar is echter onvoldoende capaciteit voor momenteel. We zien dat er op provinciale schaal vooral strategisch naar arbeidsmark wordt gekeken, en op regionale schaal vooral uitvoerend. De koppeling tussen beiden is nauwelijks aanwezig. Daardoor landen projectenkansen niet in onze gemeente. Met de huidige invulling van de functie adviseur arbeidsmarkt is er onvoldoende loopvermogen om deze strategische thema's samen verder te brengen. Door de functie op te splitsen naar een adviseur participatie (bij Mens en Maatschappij) en een projectleider Arbeidsmarkt (bij REO) kunnen we meer focus leggen op de arbeidsmarkt als geheel, in plaats van de onderste 10% van de arbeidsmarkt. Naast het mogelijk aantrekken van logistiek MBO onderwijs naar Moerdijk liggen er wellicht ook voor andere sectoren kansen (circulair/ procesindustrie/ energie) om middels hybride leerconcepten onderwijs meer naar Moerdijk te brengen. Ook ontstaan kansen om tot vernieuwende regionale arbeidsmarkt-arrangementen te komen om mensen aan het werk te helpen en te houden.

Vooral het ontwikkelen van een Hybride leeromgeving voor de logistiek (MBO) waarbij onderwijs plaatsvind (na) bij de bedrijven en de inhoud van het onderwijs aansluit op de behoefte van de markt, zowel qua inhoud als qua vorm (denk ook aan om/her/bijscholing), is een grote kans in de nabije toekomst. Een hybride leeromgeving draagt naar verwachting ook bij aan het aantrekken en behouden van studenten en werknemers voor de sector. Focus ligt op de logistiek, maar is mogelijk ook kansrijk voor andere sectoren. Vanuit de projectorganisatie Havenstrategie (gemeente, provincie en Havenbedrijf) wordt samen met Curio, Rewin en gemeente Breda in 2021 de globale business case uitgewerkt. Op basis van de uitkomst hiervan zullen de volgende ontwikkelstappen richting realisatie bepaald worden. De initiatieffase van dit project is gefinancierd vanuit het budget voor de uitvoeringsagenda Havenstrategie. Dit budget loopt eind 2021 af. In de begroting 2021 is afgesproken dat gekeken wordt of de bekostiging van resterende opgaven uit de Uitvoeringsagenda Havenstrategie bij het Havenbedrijf belegd kunnen worden. In de recent vastgestelde corporate strategy van het havenbedrijf is in samenspraak met de aandeelhouders (gemeente en provincie) bepaald dat arbeidsmarkt & onderwijs een thema is dat niet bij het havenbedrijf ligt, maar meer bij de overheden.

Realisatie van een hybride leeromgeving gaat in een samenwerking van bedrijven, onderwijs en overheden. Er lijkt ook perspectief op subsidiemogelijkheden. In alle gevallen blijft cofinanciering vanuit de gemeente nodig.

Realisatie van de hybride leeromgeving dient meerdere gemeentelijke doelen:
-Goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven
-Realiseren van MBO onderwijs in Moerdijk draagt bij aan vitaliteit
-Fysieke landing van dit project op/nabij LPM biedt kansen om meer reizigers naar station/mobiliteitshub Lage Zwaluwe te trekken

Ontwikkeling 13 (Programma 3 thema Arbeidsmarkt)				
Uitbreiding formatie M&M / REO – Economie i.r.t Hybride leeromgeving				
Daarnaast zien we in de praktijk dat de adviseur arbeidsmarkt en participatie verder weg staat van het sociaal domein. Participatie/re-integratie heeft vooral raakvlakken met het sociaal domein en de collega's van WMO, Jeugd en armoede. De integrale samenwerking in het sociaal domein is een belangrijk thema, maar doordat de functie in een ander team ingedeeld is, wordt de integrale samenwerking niet optimaal vorm gegeven. Zeker gezien de rol van het werkplein in de inburgeringswet. De regiefunctie voor de gemeenschappelijke regelingen Werkplein en WVS passen daarnaast goed bij elkaar. Door werkzaamheden onder te brengen bij het sociaal domein kunnen synergie kansen met armoedebeleid en inburgering mogelijk makkelijker benut worden.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	€ 83.000	Structureel
€ 20.000	€ 20.000	€ 0	€ 0	Incidenteel





Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben

Zoveel mogelijk Moerdijkers - zowel jongeren als volwassenen - zijn zelfredzaam en kunnen meedoen in de samenleving. Dat is het uitgangpunt. Ze hebben een baan, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd, geaccepteerd en beschermd in een fijne omgeving.

We stimuleren zelfredzaamheid door Moerdijkers én hun directe omgeving te ondersteunen. Een sterke sociale structuur in de eigen omgeving heeft een belangrijke preventieve werking en kan erger voorkomen. In de gemeente is een ruim aanbod van laagdrempelige en lichte hulp.

Daar waar zorg en begeleiding nodig blijkt, is deze in samenhang georganiseerd en voor alle Moerdijkers toegankelijk en vindbaar.

In dit programma zijn 2 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 14 (Programma 4 thema Preventie en meedoen)
Pilot Wijk GGZ'er (Zorg en veiligheid)
Aanleiding: Steeds meer mensen met (complexe) psychische problematiek komen in onze kernen te wonen. Dit komt onder andere door de beddenafbouw in de GGZ en de doordecentralisatie van beschermd wonen die vanaf 1 januari 2022 officieel wordt. Professionals (zoals politie, sociaal werkers, woningbouwcorporatie) constateren een toenemende mate van verward gedrag en complexe psychische problematiek in onze kernen en geven aan een onvoldoende en niet snel genoeg antwoord te hebben in situaties waarin dit speelt. Dit leidt onder andere tot crisisachtige situaties en zorgen over mensen met verward gedrag. Het aantal E33 meldingen (verward gedrag) is toegenomen van 67 in 2018 tot 195 in 2020 (dit zijn geen unieke personen). Dit legt een onevenredige druk op de politie en overige hulpverleners. Tevens heeft dit een negatief effect op de woonomgeving, buurtbewoners melden zich steeds vaker omdat ze onveiligheidsgevoelens ervaren. De commissie SI heeft bij de behandeling van het beleidskader beschermd wonen in februari 2021 uitgesproken voorstander te zijn van een Wijk GGZ zoals ze die bijvoorbeeld ook in Etten-Leur kennen. Ook vanuit de veiligheidsstaf en burgemeester is de behoefte aan een wijk GGZ'er meerdere malen naar voren gekomen.

Ontwikkeling 14 (Programma 4 thema Preventie en meedoen)				
Pilot Wijk GGZ'er (Zorg en veiligheid)				
Toelichting: Voor de periode van 2 jaar een pilot uitvoeren met een wijk GGZ'er die een sluitende aanpak van complexe psychische problematiek en verward gedrag realiseert. Pilot van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2023 met een wijk GGZ'er die als doel heeft: - De inwoner met psychische kwetsbaarheden passende en goede zorg en ondersteuning bieden die bijdraagt aan zijn herstel - Specialistische inzet snel te bieden om zo ernstige escalaties, overlast en crisissituaties te voorkomen - Dat zichtbaarheid en inzetbaarheid van GGZ kennis in de wijken toe neemt - Een afname van herhaalde E33 meldingen bij de politie - Eén aanspreekpunt waar professionals (politie, huisartsen, woningcorporatie, sociaal werkers), buurtbewoners en vrijwilligers terecht kunnen met al hun vragen en zorgen over (inwoners met) complexe psychische problematiek. - Dat wordt gewerkt aan welkome kernen voor deze doelgroep: mensen met een psychische kwetsbaarheid wonen zelfstandig in de wijk en zij en hun buurtgenoten voelen zich daar thuis				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 75.000	€ 75.000	€ 0	€ 0	Incidenteel



Ontwikkeling 15 (Programma 4 thema Preventie en meedoen)				
Tijdelijke uitbreiding formatie team MO				
Aanleiding: Onvoldoende beschikbare capaciteit voor uitvoering wettelijke taken en aanpassing werkzaamheden n.a.v. scan maatschappelijk domein				
Toelichting: Mede als gevolg van de Corona crisis en de effecten daarvan zien we dat het thema Gezondheid belangrijker en groter wordt. Niet alleen door meer aandacht voor preventie in de breedste zin binnen het maatschappelijk domein, maar er worden ook steeds meer verbindingen gelegd met de fysieke leefomgeving van onze inwoners bij opstelling van de Omgevingsvisie, Klimaatadaptatie en uitvoering van de Havenstrategie. Het thema gezondheid zoals nu opgenomen in de Paraplunota Maatschappij is dan ook niet meer toereikend als kader voor Gezondheid. Daarnaast zullen landelijke evaluaties in het kader van Corona gevolgen hebben voor de samenwerkingsverbanden van de GGD/GHOR en de Veiligheidsregio en hun taken. Dit alles vraagt om nieuwe kaders en extra capaciteit om deze op te stellen en uit te voeren. De basis hiervoor wordt gelegd in het Lokaal Preventieakkoord dat dit jaar nog wordt opgesteld. Adviseur gezondheid 0.75 fte Adviseurs binnen team MO hebben onvoldoende capaciteit beschikbaar om naar aanleiding van de resultaten van de scan maatschappelijk domein andere werkwijzen te ontwikkelen, nieuwe subsidieafspraken te realiseren om zo uiteindelijk een bijdrage te leveren aan de taakstelling maatschappelijk domein. Door huidige werkzaamheden deels onder te brengen in andere nog niet bestaande functies ontstaat bij de adviseurs meer denkruimte voor oa innovatie, investeren in preventie en anders werken. Het gaat hierbij om ondersteunende werkzaamheden in bedrijfsvoering zoals financiële en algemene administratie, archivering, juridische en inkooptechnische dossieropbouw etc. en lichte jaarlijks terugkomende adviestaken. Ondersteuning team MO 1 fte Junior adviseur MO 1 fte				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 195.000	€ 195.000	€ 0	€ 0	Incidenteel

Partnerschap in een veranderende samenleving

We streven naar een Moerdijkse samenleving die zo is ingericht dat inwoners zich comfortabel, prettig en veilig voelen. Als gemeente hebben we daar een rol in, maar zeker niet als enige. We werken daarbij steeds meer en hechter samen met inwoners, partners en ondernemers. Voor ons vormen partnerschap en participatie de sleutel tot succes. De veranderende samenleving verwacht van het openbaar bestuur concrete resultaten op maatschappelijke opgaven. Daardoor zijn we steeds meer aangewezen op initiatieven vanuit diezelfde samenleving en moeten we onszelf ook sterker positioneren als partner in die samenleving.

Het gaat niet alleen om een andere houding van ons als gemeente, maar ook om een andere verhouding met onze inwoners, ondernemers en partners. De veranderende samenleving heeft ook invloed op de rol van de gemeenteraad. Complexe vraagstukken vragen om een sterke lokale democratie en een bestuur dat in staat is problemen op te lossen en dat te doen op een wijze die aansluit bij de eisen van deze tijd.

In dit programma zijn 5 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 16 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
IT Voorzieningen en ondersteuning gemeenteraad				
Aanleiding: De vergoedingen voor het gebruik van persoonlijke apparatuur voor raadswerk zijn niet langer toegestaan door de belastingdienst Digitaal vergaderen en samenwerken binnen fracties, commissies, het presidium en raadsbreed zijn nodig geweest ten tijde van de lockdown, maar bieden ook kansen en mogelijkheden				
Toelichting: Met ingang van de nieuwe raadsperiode dient er een eenduidige manier te zijn waarop de gemeenteraad gefaciliteerd wordt in passende IT voorzieningen en bijpassende ondersteuning.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000	Structureel
€ 4.000				Incidenteel



Ontwikkeling 17 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
Adviseur Dienstverlening en Participatie				
Aanleiding: Het management heeft in maart 2020 het programma Dienstverlening en Participatie tot focuspunt benoemd. Dit programma kent vijf verschillende sporen, die hun oorsprong vinden in het coalitieakkoord en zijn opgenomen in de beleidsbegroting. 1. Dienstverlening 2. Participatie 3. Gebiedsgericht werken 4. Democratische vernieuwing 5. Omgevingswet Voor de sporen 3 tot en met 5 zijn vaste trekkers/projectleiders. Voor de sporen 1 en 2 is tot nu toe tijdelijke capaciteit (oa PUMA, werkstudenten) ingezet. De continuïteit is niet structureel geregeld.				
Toelichting: Het voorstel is om tijdelijk voor 2 jaar 0,8 tot 1,0 fte aan te trekken voor een gecombineerd trekkerschap van de sporen Dienstverlening en Participatie. Voor beide onderwerpen is een stevige basis gelegd, de gewenste werkwijze is geformuleerd. De focus ligt op het verder in de praktijk brengen van de gewenste werkwijze. De belangrijkste rol is de aanjaag – en coördinatierol. Voor twee jaar, omdat mogelijk na twee jaar een oplossing kan worden gevonden in de huidige beleidscapaciteit. Dat zal de komende periode blijken. Bij tijdelijke aanstelling blijft de flexibiliteit behouden. Belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is Anders werken. Na de implementatie is wellicht een koppeling te maken met bovengenoemde opgaven.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 67.000	€ 67.000	€ 0	€ 0	Incidenteel



Ontwikkeling 18 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
Uitbreiding formatie cluster juridische zaken				
Aanleiding: Hierbij spelen in feite 3 zaken. Ten eerste is het bestuurlijk ambitieniveau hoog. Steeds meer projecten worden opgepakt, waarbij ook steeds juridische vraagstukken spelen. Ten tweede spelen er wetswijzigingen en implementatie van nieuwe wetgeving (o.a. WOO) en ten derde is er sprake van een steeds verdergaande juridisering van de samenleving.				
Toelichting: Bovengenoemde zaken betekenen dat in toenemende mate de medewerksters van het cluster juridische zaken gevraagd wordt een bijdrage te leveren in het mede realiseren van nieuwe ambities. De inzet van de juridisch medewerkers is ook deels in het voortraject om te komen tot een startdocument. Deze inzet kan niet verdisconteerd worden in het benodigde projectkrediet. Daarnaast vraagt nieuwe en/of aangepaste wetgeving een pro-actieve rol van de medewerkster om de organisatie goed voor te bereiden op deze aanpassingen en uit te dragen in de organisatie. Het is niet specifiek aan te geven hoeveel extra projecten/zaken het betreft. Over het algemeen zien we een toename van het aantal projecten dat wordt opgepakt en of welke weer geactiveerd worden. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de bezetting van de projectleidersfuncties weer volledig op orde is. De inzet vanuit juridische zaken wordt nu door de projectleiders vaak als bottleneck gezien in het voortvarend kunnen oppakken van hun projecten. Verder vraagt ook de aanscherping van het gebruik van gemeentelijke gebouwen en het actualiseren van de bestaande contracten in dit kader extra tijd van het cluster JZ. Verder is het merkbaar dat inwoners, verenigingen e.d. vaker de weg weten te vinden naar de rechtsmiddelen die zij hebben om zaken aanhangig te maken. Om de werkdruk op dit moment te beheersen hebben we de afgelopen 3 maanden voor 24 uur per week ingehuurd (á € 100 per uur). Deze inhuur stopt per 1 april 2021 omdat betrokkene bij een andere organisatie een opdracht heeft geaccepteerd. Voor de 6 nieuwe projecten (krediet € 1,8 mln.) is voor het cluster juridische zaken een bedrag van € 54.000 beschikbaar voor ondersteuning. De genoemde projecten beslaan een periode van meerdere jaren. Het is moeilijk om specifiek voor deze ondersteuning capaciteit te regelen. Enerzijds doordat het tijdsbeslag en de momenten waarop inzet gevraagd wordt niet vooraf precies is te duiden. Dit betekent dat de huidige medewerkers de ondersteuning bij deze projecten moeten oppakken. Voor het reguliere werk dat dan niet kan worden opgepakt kan ingehuurd. Dit betreft overigens slechts ca. 180 uur (5 volledige weken). Een deel van dit budget zal vermoedelijk dit jaar al ingezet moeten worden omdat we op dit moment voorzien dat willen de 'wachttijd' niet te lang laten oplopen voor de collega's in de organisatie extra menskracht nodig is. Gelet op de genoemde ontwikkelingen is het beeld dat de werkdruk de komende jaren niet zal verlagen. Uitbreiding met 0,5 fte is een duurzamere oplossing dan steeds gedurende perioden in het jaar in te huren.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500	Structureel

Ontwikkeling 19 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
Kwaliteits- en rechtmatigheidsimpuls (procesverbeteringen)				
Aanleiding: De aanloop naar de op te stellen rechtmatigheidsverklaring en de benodigde aanpassingen in de werkprocessen; De nieuwe taken en verantwoordelijkheden die richting de gemeente komen (o.a. de WOO); Eisen en randvoorwaarden t.a.v. digitaliseren en automatiseren.				
Toelichting: We krijgen als organisatie steeds meer een procesmatige focus. Onze dienstverlening is sterk afhankelijk van hoe deze processen zijn ingericht en worden ondersteund vanuit applicaties. Voorbeelden hiervan zijn zaakgericht werken, digitalisering van diensten en dossiers, het inrichten van het KCC, efficiëntere dienstverlening, maar denk ook aan de Omgevingswet of de Wet open overheid (WOO). Er is vaak de verwachting dat vanaf het eerste uur alles snel en soepel verloopt tegen vaak minder beschikbare middelen. We zien een kans om meer te investeren in proceskennis. Voorbeelden hiervan deden zich voor tijdens de inrichting en implementatie van financials en het bestuurlijk besluitvormingsproces. Voor gemeenten zijn juist in deze tijd van bezuinigingen, met nieuwe taken en bijbehorende nieuwe risico's efficiënte processen noodzakelijk. Ook richting de rechtmatigheidsverklaring, die het college gaat opstellen, is het goed om de ontwikkelingen die op ons pad komen vanuit heldere en effectieve processen actueel te kunnen houden. Op dit moment verbeteren wij onze processen niet planmatig. Vanaf 2022 willen we hier wel gericht aandacht aan geven. We willen vanaf 2022 een start maken met: Inventarisatie te optimaliseren processen (nieuwe en oud) Planmatige keuze maken te optimaliseren processen waarbij we focussen op kwaliteit en rendement (geld en tijd) Optimaliseren belangrijkste processen Kennis en expertise over planmatig werken borgen in de organisatie. We zien verschillende onderdelen: Een planmatige aanpak Capaciteit, kennis en kunde organiseren Het organiseren van een nieuwe manier van omgaan met processen, gericht op het structureel verbeteren en bij de tijd houden van processen Het voorstel is hier het jaar 2022 voor te benutten.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
€ 125.000	€ 125.000	€ 0	€ 0	Incidenteel

Ontwikkeling 20 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)

Integrale gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost

Aanleiding:
Noodzakelijke versnelling woningbouwopgave, mede als gevolg van nieuwe prognose provincie/WBO, de realisatie van het LPM en de RIA regio Breda.

Toelichting:
Zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve kant van de gemeentelijke woningopgave wordt meegenomen in het lopende beleidsproces waarin we op basis van het nieuwe Woningbehoefte Onderzoek (WBO) onze Woonvisie opstellen en het woningbouwprogramma voor al onze kernen tegen het licht gaan houden. Eind 2021 hebben we daar meer zicht op en kunnen we bepalen wat er in al onze kernen de komende jaren nodig is. Vooruitlopend op dit beleidsproces hebben we afgelopen najaar definitief groen licht verkregen voor het Logistiek Park Moerdijk (LPM) inclusief de daaraan gekoppelde extra woningbouwopgave.

Aanvullend hebben we de afgelopen periode regionaal ingezet op een rol voor Zevenbergen in het opvangen van de groei van de stedelijke regio Breda. Dit als onderdeel van de bredere Regionale Investeringsagenda (RIA) waarmee we de regio, ook als het gaat om werkgelegenheid, mobiliteit en groen/blauwe kwaliteit, willen versterken. We hebben de raad hierover op 11 februari geïnformeerd. Woningbouw in Zevenbergen is geen doel op zich, maar een middel om niet alleen Zevenbergen maar ook de rest van onze gemeente vitaal te houden. Door het behouden en aantrekken van inwoners, recreatieve mogelijkheden en de kwaliteit van ons landschap te vergroten en te bezien waar we het draagvlak voor voorzieningen kunnen vergroten en mogelijk zelfs voorzieningen kunnen uitbouwen. Ook onze andere kernen profiteren van een sterk voorzieningenaanbod, bijvoorbeeld op het gebied van zorg, onderwijs en bereikbaarheid (OV).

Het voorgaande resulteert in de opgave om qua woningbouw te versnellen in de periode tot 2030. Gelet op de situatie op onze woningmarkt, onze huidige woningbouwprogrammering (Bosselaar Zuid is gereed omstreeks 2023), onze demografische ontwikkeling én de wetenschap dat de ontwikkeling van dergelijke woningbouwlocaties 3-4 jaar kan vergen, is het zaak om op korte termijn aan de slag te gaan. Om die reden heeft het college – vooruitlopend op het geschetste beleidsproces – op 2 maart 2021 besloten de gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost op te pakken. Het streven is om hier minimaal 500, mogelijk oplopend richting 1000 woningen te realiseren, afhankelijk van de haalbaarheid daarvan.

Gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost
Deze ontwikkeling bestaat uit de deelgebieden:
- Woningbouw Jozefplein e.o. (totale binnengebied Oostrand/N389)
- Woningbouw Afgebrande Hoef
- De zuidelijke randweg die vanuit de nieuwe wijk Bosselaar Zuid onder het spoor doorgetrokken wordt richting de Hazeldonkse Zandweg/N389 (verbinding Zuidrand – Oostrand)

Deze gebiedsontwikkeling is reeds voorzien in de Structuurvisie 2030 die in 2011 door de gemeenteraad is vastgesteld. Mede met het oog op de zoektocht naar cofinanciering is de ontwikkeling opgevoerd in het kader van de Regionale Investeringsagenda (RIA) regio Breda. Naar de zuidelijke randweg is eerder reeds een haalbaarheidsstudie verricht. Op basis van de hiermee gepaard gaande investering is destijds de conclusie getrokken dat de aanleg haalbaarder zou worden door de koppeling aan de woningbouwontwikkeling aan de oostzijde van Zevenbergen.

Ontwikkeling 20 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
Integrale gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost				
In de eerste fase van het project gaat het om de verkenning van ontwikkelingsmogelijkheden en projectdefinitie, teneinde in december een startdocument inclusief startovereenkomsten met betrokken ontwikkelende partijen in het gebied te kunnen opleveren. Dit betekent dat besluitvorming hierover (inclusief het benodigde uitvoeringskrediet) door de raad in januari/februari 2022 kan plaatsvinden. Er is capaciteit beschikbaar gemaakt om de eerste fase van deze ontwikkeling voortvarend op te kunnen pakken. Inmiddels is al gestart met een eerste oriënterende gespreksronde met ontwikkelende partijen in het gebied. Voor de fase vanaf 2022 zal naar verwachting een voorinvestering nodig zijn voor de dan in te richten projectorganisatie. Bij het startdocument ontvangt de raad daarom een voorstel voor een uitvoeringskrediet. In dit vroege stadium is echter nog geen indicatie van de omvang van de benodigde voorinvestering te maken.				
Financieel effect:				
2022	**2023**	**2024**	**2025**	**I/S**
p.m.	p.m.	€ 0	€ 0	Incidenteel



Hoofdstuk 2
Kadervoorstellen gemeenteraad

Dit jaar hebben we gekozen voor een vernieuwde aanpak bij de voorbereiding van de kadernota. Doel van deze aanpak is om meer aan de voorkant met de raad in gesprek te gaan. Dit betekent dat we dit jaar al voor de bespreking van de eindversie van de kadernota alle bouwstenen van de kadernota met de raad hebben gedeeld en het gesprek met de raad hebben gevoerd over de kadervoorstellen. De uitkomsten hiervan zijn in dit hoofdstuk opgenomen en verder toegelicht.

Totaal zijn in de aanloop naar de commissievergadering van 2 juni zeven kadervoorstellen ingediend.
1. Doorstroommakelaar-Seniorenmakelaar
2. Jongerenwerk
3. Urgentie
4. Kwijtschelding
5. Realisatie nieuwe hondenloslooopterreinen
6. Onderhoud bestaande hondenloslooopterreinen
7. Schulden toeslagenaffaire 2021

Deze voorstellen zijn na indiening door het college technisch beoordeeld op uitvoerbaarheid en van een collegereactie voorzien. Tijdens de commissievergadering van 2 juni zijn de kadervoorstellen door de raad besproken.

Op basis van deze bespreking heeft het college een kadervoorstel in het vervolgtraject naar de begroting 2022-2025 meegenomen. Dit betreft het voorstel jongerenwerk. Dit voorstel gaat over de wens om het jongerenwerk te verruimen/uitbreiden. Het college beziet dit kadervoorstel de komende periode in het licht van de integrale Scan Mens en Maatschappij en zal het voorstel bij het voorbereiden van de begroting betrekken.

Voor twee kadervoorstellen geldt dat deze door het college nader worden onderzocht. Het voorstel om de schulden van gedupeerden van de toeslagenaffaire over te nemen zal het college onderzoeken met inachtneming van het advies van de VNG. Ten aanzien van het voorstel van het borgen van de rechtszekerheid van inwoners die gebruik wensen te maken van de urgentieregeling woningtoewijzing heeft het college toegezegd te onderzoeken hoe de rechtszekerheid van urgentieaanvragers geborgd is.

Omdat het college heeft toegezegd beide voorstellen te onderzoeken zijn ze vooralsnog niet in de kadernota verwerkt. Ook voor het kadervoorstel ten aanzien van de doorstroommakelaar/seniorenmakelaar geldt dat deze niet in de kadernota is opgenomen. Tijdens de bespreking op 2 juni is aangegeven dat een dergelijke functionaris door de woningbouwcorporatie reeds wordt ingesteld en dat het college dit in het licht van de prestatieafspraken met de corporatie zal monitoren.

De volgende voorstellen zijn door de indiener(s) teruggenomen en zijn dus niet in de kadernota opgenomen:
1. Onderhoud bestaande hondenloslooopterreinen (in 2021 legt college een voorstel voor)
2. Realisatie nieuwe hondenloslooopterreinen (in 2021 legt college een voorstel voor)
3. Verruiming norm kwijtschelding gemeentelijke heffingen (verruiming is wettelijk niet mogelijk).

Hoofdstuk 3 Uitgangspunten voor de meerjarenramingen 2022-2025

Belangrijk is om de uitgangspunten (kaders) met elkaar vast te leggen die dienen als basis voor het opstellen van de Kadernota 2022-2025 en dus ook in het verder verloop naar de op te stellen meerjarenbegroting 2022-2025.

Gelet op de uitkomsten van de jaarrekening over de afgelopen jaren (positieve resultaten) en de soms meer dan fors gepresenteerde tekorten bij de toekomstverwachtingen, is ingezet op het scherper budgetteren waar dat mogelijk is. Onderstaande uitgangspunten zijn vanuit dit perspectief geformuleerd:

1. Inzet op een sluitende begroting 2022 en niet op een totaal sluitende meerjarenbegroting.

Toelichting:
Het opstellen van een begroting gebeurt op basis van reële verwachting van de ontwikkelingen van bestaand beleid, aangevuld met nieuwe ontwikkelingen in het kader van b.v. het realiseren van ambities. Met betrekking tot de grootste begrotingspost (omvang algemene uitkering uit het gemeentefonds; inkomstenpost ca. € 55 mln.) bestaat de meeste onduidelijkheid. Naast de herverdeling die vanaf 2023 financiële effecten met zich brengt, is mogelijk nog belangrijker de discussie of en zo ja, in welke mate er extra middelen worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Zo ligt er een rapport waaruit blijkt dat voor de uitvoering van de jeugdwet gemeenten ca. € 1,5-€ 1,7 miljard meer budget zouden moeten ontvangen. Voor de uitvoering van het klimaatbeleid gaat het om een gelijk bedrag. Al met al dus erg ongewis en het is zeker niet te verwachten dat in de komende meicirculaire hier al iets meer over bekend is.

2. Algemene uitkering gemeentefonds

a. basisberekening

Inkomsten algemene uitkering wordt gebaseerd op de septembercirculaire 2020, aangevuld met ontwikkelingen maatstaven basisjaar en herberekening WOZ-waarden.
Toelichting:
De septembercirculaire 2020 is de laatste circulaire waarin structurele effecten zijn verwerkt. Wel wordt voor de jaren 2022-2025 rekening gehouden met de ontwikkelingen voor diverse maatstaven, zoals het aantal verwachte inwoners, woningen. Verder vindt een bijstelling plaats van de totale WOZ-waarden voor niet-woningen op grond van een lagere toename aan nieuw- en verbouw voor deze categorie, dan waarmee in de meerjarenbegroting 2021-2024 rekening is gehouden.
Ten opzichte van de raming in de jaarschijf 2022 in de meerjarenbegroting 2021-2024 betekent dit een toename van ca. € 1,5 mln.

b. herverdeling gemeentefonds

Rekening houden met de positieve prognose van de uitkomst van de herverdeling gemeentefonds
Toelichting:
Al enige tijd wordt gesproken over de herverdeling van het gemeentefonds. In februari heeft de minister van BZK een voorstel voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds ter advisering voorgelegd aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. Het voorstel geeft voor Moerdijk als prognose een plus te zien van € 49 per inwoner. De uiteindelijke effecten van de herverdeling worden in stappen van € 15 per jaar per inwoner verwerkt. De herverdeling heeft voor het eerst

effect voor het begrotingsjaar 2023. In de cijfers van de kadernota wordt voor de jaren 2023-2025 met de volgende extra inkomsten rekening gehouden:
• 2023 € 550.000
• 2024 € 1.100.000
• 2025 € 1.650.000.

c. extra rijksbijdrage taken jeugdwet
De lijn die in de meerjarenbegroting 2021-2024 is ingezet ook doortrekken voor 2025
Toelichting:
In de huidige meerjarenbegroting 2021-2024 is rekening gehouden met een rijksbijdrage van € 511.000 voor uitvoering van taken op het gebied van de jeugdwet. Deze middelen zijn voor de jaren 2019 tot en met 2021 als incidenteel budget toegekend als voorloper op een eventuele structurele verhoging van de rijksbijdrage. Voor de jaren vanaf 2022 is niet bekend hoe hier vanuit Den Haag mee wordt omgegaan. In het kader van het provinciaal toezicht is voor de meerjarenbegroting 2021-2024 aangegeven dat de inkomst structureel mocht worden opgenomen. Tot nu hebben we geen aanvullende informatie hierover gekregen. Voor 2025 wordt de lijn uit de meerjarenbegroting doorgetrokken.

3. Ontwikkelingen bijdrage Werkplein en BUIG-gelden zijn aan elkaar gelijk en hebben geen effect voor uitkomsten Kadernota.

Toelichting:
De toename van de kosten voor het werkplein hebben deels betrekking op de verstrekking van uitkeringen. Gemeenten ontvangen hiervoor middelen, de zgn. BUIG-gelden. In de cijfers van de kadernota wordt uitgegaan dat beide ontwikkelingen aan elkaar gelijk zijn en dus geen mutatie opleveren voor kadernota.

4. Uitvoeringskosten nieuwe taken m.b.t. meewerken aan rijksbeleid worden gecompenseerd door een bijdrage van het rijk.

Toelichting:
Voor nieuwe taken die wij als gemeente uitvoeren op grond van het meewerken aan rijksbeleid hanteerden we in de begroting 2022 het uitgangspunt dat naast een bedrag voor de uitvoeringskosten ook een bedrag als bijdrage van het rijk wordt ontvangen. Per saldo werken deze nieuwe taken dan budgettair neutraal voor de kadernota. Voorbeeld klimaatbeleid/ energietransitie.

5. OZB-opbrengsten vanuit LPM-terrein incl. effect voor gemeentefondsuitkering

Toelichting:
Het realiseren van gebouwen op het LPM-terrein geeft extra OZB-opbrengst. In de gepresenteerde cijfers was hier nog geen rekening mee gehouden. Het is reëel hiermee in het meerjarenperspectief wel rekening te houden. € 100 mln. aan WOZ-waarden geeft een OZB-opbrengst van € 546.000. Nu is dit niet allemaal 'winst' voor de gemeente, omdat binnen de gemeentefondsuitkering gemeenten gekort worden voor opbrengsten die vanuit eigen belastingheffing gerealiseerd kunnen worden. De korting voor een toename van de WOZ-waarden voor niet-woningen met € 100 mln. komt neer op een bedrag van € 174.000.
Uitgaande van een toename van de WOZ-waarden in 2023 met € 50 mln. en de jaren 2024 en 2025 van € 100 mln. per jaar geeft de volgende extra inkomsten:

jaar	**begrotingsruimte**
2022	€ 0
2023	- 186.000
2024	- 558.000
2025	- 930.000

6. Inzet algemene reserve voor tekort aan dekking incidentele uitgaven.

Toelichting:
Voor het surplus aan éénmalige lasten boven éénmalige baten wordt een beroep gedaan op de algemene reserve.

Een geactualiseerd overzicht is opgenomen in hoofdstuk 4. In dit overzicht van de vermoedelijke vrije ruimte van de algemene reserve is rekening gehouden met o.a.de actualisering van het weerstandsvermogen als gevolg van de duidelijkheid over het LPM en de uitkomst van de jaarrekening 2020.

7. Loonkostenontwikkeling 2021 en 2022 van 1,5% per jaar.

Toelichting:
De cao-onderhandeling voor een nieuwe cao voor gemeenteambtenaren die in moet gaan op 1 januari 2021 loopt nog. Het aanbod vanuit de werkgevers en de vraag vanuit de vakbonden liggen behoorlijk uit elkaar. Inschatting is echter dat het percentage van 2,6% waarmee voor 2021 rekening is gehouden aan de hoge kant is. Voor het meerjarenperspectief is de ontwikkeling voor 2021 teruggebracht naar 1,5%. Dit heeft natuurlijk een structurele doorwerking. Hiermee is in de uitkomsten van de kadernota 2022-2025 rekening gehouden.
Voor 2022 wordt ook rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 1,5%.

8. Prijsontwikkeling 2022 algemeen 0%

Toelichting:
Het toepassen van een algemene prijsontwikkeling op alle budgetten in de begroting wordt de afgelopen jaren niet toegepast. Voor 2022 wordt deze werkwijze gecontinueerd. Wel wordt in de begroting rekening gehouden met afgesproken bijstelling voor de prijsontwikkeling in afgesloten contracten.

9. Prijsontwikkeling beheerplannen 1,12%

Toelichting:
Sinds 2012 wordt voor de prijsontwikkeling met betrekking tot beheerplannen de zgn. CROW-index gehanteerd over het laatste volledige jaar. Dit betekent voor 2022 een verhoging van de budgetten voor beheerplannen van 1,12%.

10. Tariefontwikkeling OZB en toeristenbelasting 1,2%

Toelichting:
De tariefontwikkeling voor OZB en toeristenbelasting wordt gebaseerd op de prognose voor de prijsontwikkeling uit het Centraal Economisch Plan van het C.P.B. Voor 2022 is de prognose 1,4%. Gebruikelijk is dit percentage bij te stellen met de werkelijke uitkomsten voor het lopende begrotingsjaar. Voor 2021 is uitgegaan van 1,6%, terwijl dit nu bijgesteld is naar 1,9%. Dit jaar doet zich echter nog een belangrijke ontwikkeling voor. Mede door de effecten van de coronacrisis blijkt het percentage voor 2020 0,5% lager uit te vallen dan waarmee toe nu toe rekening is gehouden. Voor 2022 corrigeren wij daarom de prognose met -0,2%. De toe te passing indexering voor de tarieven OZB en toeristenbelasting komt hierdoor uit op een toename van 1,2%.
In onderstaande tabel is dit nogmaals weergegeven:

Publicatie	**2020**	**2021**	**2022**	**totaal**
CEP 2020	1,6	1,6	0	
CEP 2021	1,1	1,9	1,4	
Verschil	-0,5	0,3	1,4	**1,2**

11. Tariefontwikkeling rioolrechten 1,2%

Toelichting:
In het in september 2020 vastgestelde vGRP is uitgegaan van een jaarlijkse stijging van het tarief met het percentage van de prijsontwikkeling voor het betreffende jaar. Voor 2022 komt dit uit op 1,2% (zie berekening onder 10).

12. Tarieven afvalstoffenheffing 100% kostendekkend

Toelichting:
De toe te rekenen kosten aan het product Afval worden volledig verdisconteerd in het tarief dat aan de afnemers van de dienst in rekening wordt gebracht. Belangrijke ontwikkeling voor 2022 is de afvalstroom papier. Waar in 2020 papier nog een opbrengst genereerde van meer dan € 50.000 wordt ingeschat dat in 2022 dit een kostenpost

wordt van € 175.000. Daarnaast nemen de verwerkingskosten van bijna alle overige afvalstromen toe, met name op de milieustraat. Tevens zullen vanaf 2022 de kosten voor de bijdrage aan de GR nazorg gesloten stortplaatsen meegenomen worden in de afvalstoffenheffing. Hiermee rekening houdend zal het tarief 2022 vermoedelijk tussen de 10% en 12,5% hoger uitvallen ten opzichte van 2021.

13. Tarieven lijkbezorgingsrechten 40% kostendekkend

Toelichting:
Op basis van de discussie over de hoogte van de lijkbezorgingsrechten is vorig jaar afgesproken de tarieven te baseren een kostendekkingspercentage van 40%. Dit uitgangspunt is ook voor de komende jaren gehanteerd.

14. Aantal inwoners en woningen hanteren op grond van onderstaand overzicht.

Jaar	Aantal inwoners	Aantal woningen
2022	37.229	16.664
2023	37.598	17.033
2024	37.811	17.246
2025	38.253	17.688

Toelichting:
De verwachte ontwikkeling van het aantal woonruimten is gebaseerd op een planning van op te leveren woningen en te slopen woningen.
Voor de stijging van het aantal inwoners wordt er van uitgegaan dat deze toenemen met 1 persoon voor elke nieuwe woning.

Hoofdstuk 4 Reservepositie

Hieronder is een globale ontwikkeling weergegeven van de stand van de algemene reserve na het vaststellen van de jaarrekening 2020.

Stand na raadsvergadering 22 april 2021		**€ 23.741.000**
Af:		
Aan te houden weerstandsvermogen (obv nieuwe berekening jaarrek.2020)	€ 15.100.000	
Reservering voor aanpassing brandweerkazernes	€ 300.000	
Raadsvoorstel Wegenbeheerplan Moerdijk 2021-2025	€ 6.900.000	
		€ 22.300.000
		€ 1.441.000
Bij:		
Saldo jaarrekening 2020 (voorlopig)		€ 3.000.000
Vrij besteedbare ruimte na vaststellen jaarrekening 2020		**€ 4.441.000**

Bovenstaande berekening is indicatief. Het traject rondom de jaarrekening 2020 is nog niet volledig afgerond waardoor de toevoeging van het saldo van de jaarrekening nog kan wijzigen.

Hoofdstuk 5 Financieel meerjarenperspectief

Tabel 4.0 totaalbeeld cijfers 2022-2025

Totaalbedragen x € 1.000 (- = nadelig)

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	
Algemene dienst begrotingsresultaat 2021	**-5.254**	**-5.471**	**-6.379**	**-6.379**	
Structurele doorwerking begrotingswijz.2020	0	0	0	0	
Begrotingswijzigingen 2021 (t/m april 2021)	4.309	5.548	6.978	6.978	
subtotaal	**-945**	**78**	**600**	**600**	
Loonontwikkeling 2022 (0,4%)	-76	-76	-76	-176	
Prijsontwikkeling 2022 (beheerplannen 1,12%)	-47	-47	-47	-47	
Belastingen: 1,2% prijsontwikkeling	220	226	233	233	
Algemene uitkering 2022-2025 (decembercirculaire + actuele ontw.)	1.459	1.459	1.459	1.459	
Algemene uitkering 2023-2025: gevolgen herijking verdeelmaatstaven (voorlopig)		550	1.100	1.650	
Bestaand beleid (grote afwijkingen)	-1.141	-1.389	-1.265	-1.056	tabel 4.3
Herziening nieuwe ontw. 2021	-364	4	-351	-1.076	tabel 4.2
Totaal algemene dienst (voorlopig)	**-895**	**805**	**1.653**	**1.587**	
Nieuwe ontwikkelingen 2022 e.v.	-1.385	-1.522	-1.465	-1.885	tabel 4.1
Totaal incl.nieuwe ontwikkelingen	**-2.280**	**-717**	**188**	**-298**	
Totaal grondexploitatie	1.304	420	2.719	0	
Totaal begrotingsresultaat (voorlopig)	**-976**	**-297**	**2.907**	**-298**	
waarvan structureel	**-146**	**-387**	**154**	**-392**	
waarvan incidenteel	**-830**	**89**	**2.754**	**95**	

Bijlagen

Tabel 4.1 nieuwe ontwikkelingen 2022-2025

Ontw. nr.	Progr. Nr.	Omschrijving	I of S	Investerings-bedrag	2022	2023	2024	2025
1	1	Energieprogramma Moerdijk, verdere uitwerking en realisatie; uitvoeringskosten	S		25.000	50.000	50.000	50.000
1	1	Idem; uitbreiding personeel	S		83.000	124.500	166.000	207.500
1	1	Verwachte bijdrage rijk in kosten energietransitie	S		108.000-	174.500-	216.000-	257.500-
2	1	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	S	€ 12,5 miljoen	100.000	200.000	300.000	400.000
3	1	Transitiefase Omgevingswet	I		130.000	130.000		
4	1	Opstellen gebiedsdekkend omgevingsplan	I		-	-	100.000	100.000
5	1	Afval en circulariteit: 0,5 fte beleidsadviseur	S		41.500	41.500	41.500	41.500
6	2	Invoering Wet Kwailiteitsborging voor het bouwen (WKB); lagere opbrengst bouwleges	S		350.000	350.000	350.000	350.000
6	2	Idem; besparing personeelslasten	S		-	50.000-	100.000-	100.000-
7	2	Verkeersveiligheid en leefbaarheid Zevenbergschen Hoek	I/S		50.000	10.000	10.000	10.000
8	2	Dotatie aan MJOP voor (cultuurhistorische) objecten, kademuren/damwanden etc.	S		300.000	400.000	500.000	500.000
9	2	Digitaal sleutelsysteem maatsch.accomm.	S	€ 96.000	10.300	20.600	20.600	20.600
10	2	Exploitatiekosten nieuwe gymaccommodatie Zevenbergen	S				35.000	35.000
11	2	Vervangende nieuwbouw Niervaert (kap.last)	S	€ 16 miljoen				320.000
12	3	Groot onderhoud Tour Modèle en kazerne Fort Sabina	S	€ 750.000	20.625	41.250	41.250	41.250
13	3	Ontwikkeling hybride leeromgeving voor logistiek	I		20.000	20.000		
13	3	Beleidsadviseur arbeidsmarkt-participatie	S		83.000	83.000	83.000	83.000
14	4	Wijk GGZ-er (Zorg en veiligheid)	I		75.000	75.000		
14	4	Idem; dekking t.l.v. reserve sociaal domein)	I		75.000-	75.000-		
15	5	Tijdelijke uitbreiding team MO met 2,75 fte	I		195.000	195.000		
15	5	idem; dekking t.l.v. reserve sociaal domein	I		195.000-	195.000-		
16	5	IT-voorzieningen en ondersteuning gemeenteraad	S	€ 35.000	42.000	42.000	42.000	42.000
16	5	Idem	I		4.000			
17	5	Participatie en dienstverlening; tijdelijke adviseur 0,8 fte voor 2 jaar	I		67.000	67.000		
18	5	Juridisch medewerker; 0,5 fte structureel	S		41.500	41.500	41.500	41.500
19	5	Kwaliteits- en rechtmatigheidsimpuls (procesverbeteringen)	I		125.000	125.000		
20	5	Integrale gebiedsontwikkeling Zevenbergen-Oost (projectorganisatie)	I		p.m.	p.m.		
		Totaal			**1.384.925**	**1.521.850**	**1.464.850**	**1.884.850**
		waarvan incidenteel			396.000	342.000	100.000	100.000
		waarvan structureel			988.925	1.179.850	1.364.850	1.784.850

Tabel 4.2: Herziening nieuwe ontwikkelingen t/m 2021

Progr. Nr.	Omschrijving	I of S	Investerings-bedrag	2022	2023	2024	2025	Toelichting
2	Bijstelling obv nieuw wegenbeheerplan; extra kap.lst.	S	diverse	€ 146.640	€ 130.599	€ 148.260	€ 239.560	zie raadsvoorstel beheerplan wegen
2	Bijstelling obv nieuw wegenbeheerplan; klein onderhoud	S		€ 73.000	€ 73.000	€ 73.000	€ 73.000	zie raadsvoorstel beheerplan wegen
2	Bijstelling obv nieuw wegenbeheerplan; uitbr. 1 fte	S		€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	zie raadsvoorstel beheerplan wegen
3	Bijstelling planning vitale centra	S	€ 4,9 miljoen	-€ 32.000	-€ 58.162	-€ 2.326	€ 7.674	€ 2,5 miljoen in 2022; 2 miljoen in 2023 en € 0,5 miljoen in 2024
3	Haalbaarheidsonderzoek Roode Vaart	I	€ 50.000					budget 2021 kan vervallen
2	Aanleg Randweg Klundert	S	€ 4,3 miljoen	-€ 112.390	-€ 105.040	€ 2.580	€ 0	realisatie in 2023 i.p.v. 2022
2	Afschaling N285: Bijdrage t.b.v. rotonde Langeweg	I		€ 500.000				schuift door van 2021 naar 2022
2	Afschaling N285: Aanpassing plein Langeweg	S	€ 250.000	-€ 6.875	-€ 6.875	€ 150	€ 0	realisatie in 2023 i.p.v. 2022
2	Project 187: School + mfa Zevenbergschen Hoek	S	€ 3.572.000	€ 0	€ 12.760	€ 28.120	€ 28.120	indexering investering school 2021
2	Project 183: Scholen W'stad + mfa + voetbalaccomm.	S	€ 9.553.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 210.250	indexering investering scholen 2021
2	Scholen Fijnaart (3 scholen)	S	€ 8,3 miljoen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 166.000	indexering investering 2021
2	Scholen Klundert (3 scholen)	S	€ 7.658.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 153.200	Indexering 2021 + Cocon vervalt
2	Toekomstbestendige gymaccommodaties Zevenbergen	S	€ 4.828.000	€ 0	€ 0	-€ 2.940	€ 93.620	kapitaallast verdubbelt in 2025
2	Project 199: Mfa d'Ouwe School Noordhoek	S		-€ 17.563	€ 36.225	€ 36.225	€ 36.225	gereed vanaf voorjaar 2022 + indexering
2	Afschaffen leges terrasvergunningen	S		-€ 7.000	-€ 7.000	-€ 7.000	-€ 7.000	deze post vervalt
5	Nieuw werkplekconcept gemeentehuis	S	ca € 4 miljoen	-€ 254.875	-€ 154.438	€ 0	€ 0	realisatie voorjaar 2023 i.p.v. 2022
	Totaal			**€ 363.938**	**-€ 3.931**	**€ 351.069**	**€ 1.075.649**	
	waarvan incidenteel			€ 500.000	€ 0	€ 0	€ 0	
	waarvan structureel			-€ 136.063	-€ 3.931	€ 351.069	€ 1.075.649	

Tabel 4.3: Grote afwijkingen binnen bestaand beleid

- = voordeel

Progr. Nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting en onderbouwing
2	Boombeheer	50.000	50.000	50.000	50.000	"Het huidige boombeheer is opgenomen in het Groenplus bestek. Hierin wordt gewerkt op basis van eenheidsprijzen en daaraan gekoppeld arealen. In het afgelopen jaar is gewerkt aan het op orde krijgen van onze arealen in het openbaar groen. Gebleken is dat het areaal bomen aanzienlijk hoger is. Dit komt naar voren uit het beheersysteem, maar ook uit de praktijk met het huidige beheerbestek, waarop een overschrijding heeft plaatsgevonden op het boombeheer. Het Boombeheer wordt voor 2022 opnieuw op de markt gezet en de verwachting is dat op dit onderdeel hoger zal worden ingeschreven gezien de huidige ervaring. Dit betreft de kosten van het reguliere snoeiwerk. Vorig jaar is op basis van de kadernota het budget voor het essenonderhoud al verhoogd met € 55.000. Dit betreft geen regulier snoeiwerk, maar extra tussentijds snoeiwerk om de veiligheid rondom de essen te waarborgen."
2	Maaibestek bermen en watergangen	50.000	50.000	50.000	50.000	Het huidige maaibeheer wordt in samenwerking met het waterschap, SBB en diverse gemeente op de markt gezet. Hierin is besloten geheel over te gaan op ecologische maaibeheer, hetgeen inhoud dat gemaaid wordt in diverse perioden en maaisel wordt afgevoerd. Onlangs heeft de aanbesteding plaatsgevonden. Hieruit is de inschrijving met jaarlijks 50.000,- hoger uitgevallen dan geraamd. Voor 2022 zal een nieuwe aanbesteding plaatsvinden maar rekening dient te worden gehouden met een benodigd hoger budget dan begroot. Het maaibestek wordt bekostigd vanuit zowel bermenbeheer als water. Het vrijkomende maaisel uit de watergangen wordt in de nieuwe werkwijze ook afgevoerd, dit werkt ook kostenverhogend.
2	Groot onderhoud en sanering verkeersborden	60.000	60.000	60.000	-	Een groot deel van ons verkeersbordenbestand is verouderd en hier en daar is een overdaad aan borden ontstaan. Voor de kern Zevenbergen is er al eerder een complete inventarisatie, sanering en grote onderhoudsronde uitgevoerd. Voor het buitengebied, Noordhoek, ZevenbergschenHoek, Fijnaart, Moerdijk, Standdaarbuiten, Heijningen, Tonnekreek, Zwingelspaan, Willemstad, Oudemolen, Noordschans en Helwijk is inmiddels een ook inventarisatie gedaan en opgeleverd. Om het bordenbestand juridisch kloppend en helemaal up- tot date te krijgen is een extra investering (bovenop de jaarlijkse onderhoudspot) van €200.000 euro nodig. Dit bedrag kunnen we met €20.000 euro verminderen als we met onze eigen buitendienst de sanering doen (puur het weghalen) naar €180.000 (betreft aanschaf borden en uren derden). Alles op de juridisch juiste plekken plaatsen en verplaatsen kunnen we beter uit laten voeren zoals dat in Zevenbergen is gedaan. Omdat dit project niet binnen een jaar afgerond hoeft te zijn hebben we het bedrag van €180.000 uitgesmeerd over de komende jaren tot en met 2024. Vanaf 2025 moet het normale budget kunnen volstaan om het verkeersbordenbestand op een juiste manier te onderhouden.
2	Bijdrage Veiligheidsregio M-W-Brabant*	47.385-	73.105-	104.697-	49.410-	Lagere bijdrage o.b.v. de ontwerp-begroting 2022 van de Veiligheidsregio
2	Extra opbrengst bouwleges vanwege ontwikkeling LPM	350.000-	350.000-	350.000-	350.000-	Vanwege de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (WKB) per 1-1-2022 wordt verwacht dat met ingang van 2022 de opbrengst bouwleges met circa € 350.000 zal afnemen, zonder dat de kosten voor de gemeente direct zullen dalen. Zie hiervoor ook de beschrijving van Ontwikkeling nr.6. Door de ontwikkeling van LPM en extra woningbouw kan de gemeente vanaf 2022 rekenen op extra inkomsten aan bouwleges. Omdat de gemeente gebonden is aan een maximum van 100% kostendekkendheid bij de heffing van leges kunnen we nu de extra opbrengst alleen bijramen tot aan het kostenplafond van € 1,6 miljoen. Als in de komende jaren een reële inschatting van de opbrengst uitkomt boven dit kostenplafond, dan zullen de tarieven voor de bouwleges evenredig moeten worden verlaagd.

Tabel 4.3: Grote afwijkingen binnen bestaand beleid

- = voordeel

Progr. Nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting en onderbouwing
4	Wmo, uitkeringen huishoudelijke hulp; toename aantal cliënten	405.382	505.382	605.382	705.382	"Sinds de invoering van het abonnementstarief in 2019 zagen we een stijging van 581 naar 707 indicaties in 2019. Begin 2020 leek deze trend zich voort te zetten. Op deze trend is destijds ook de kadernota van 2021 en meerjarenbegroting gemaakt, totaal 795 indicaties. Echter in 2020 zien we als gevolg van Corona slechts een lichte stijging van 707 naar 718 indicaties. Voor 2022 is nu de berekening bijgesteld naar totaal van 862 actieve indicaties, een stijging over 2021 en 2022 van 72 indicaties per jaar gebaseerd op de gemiddelde stijging in 2019 en 2020. Er zijn echter veel factoren van invloed op deze prognose, factoren die we niet kunnen beinvloeden en factoren die we (deels) kunnen beinvloeden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het eerder genoemde abonnementstarief, de vergrijzing, het langer thuis wonen, CAO ontwikkelingen en corona (niet te beinvloeden) maar ook om factoren die wij wel kunnen beinvloeden. Zoals de nu lopende aanbesteding voor huishoudelijke ondersteuning, waardoor we nieuwe overeenkomsten krijgen met enkele nieuwe producten. Maar willen we inzetten op reablement van de inwoners (hierbij gebruik makend van de inzet van een ergotherapeut waar een voorstel in de kadernota voor is ingediend). Het effect van deze beinvloedbare en niet beinbloedbare factoren op de prognose vanaf 2023 is nu nog niet in te schatten. Daarom is ervoor gekozen om de prognose van 2023 tot en met 2025 'vast te zetten', wetende dat dat naar alle waarschijnlijkheid niet het beeld zal gaan worden. Deze prognose is gebaseerd op huidige tarieven en producten. Daarnaast zien we dat zorgaanbieders jaarlijks rond de 3% niet factureren. Dit heeft te maken met vakantie of opname van clienten. In de berekening van het totaalbedrag is hiermee rekening gehouden. In de berekening is rekening gehouden met een bedrag van 10% aan indexatie. Deze bedraagt € 276.205. Meerjarig is het budget jaarlijks opgehoogd met € 100.000 voor verwachte autonome groei."
4	Wmo begeleiding; toename aantal cliënten	395.112	495.112	595.112	695.112	De trend is een jaarlijkse stijging van actieve indicaties individuele begeleiding. Dit maakt dat de uitgaven jaarlijks stijgen. Voor 2022 is gerekend met een toename van 32 indicaties begeleiding individueel per jaar in 2021 en 2022. Deze is gebaseerd op de gemiddelde toename over 2019 t/m 2020. Over 2020 zien we een licht afname van begeleiding groep en het bijbehorende vervoer. De verwachting is dat deze daling niet zal doorzetten maar mede het gevolg is van de Corona pandemie.Op basis van deze cijfers hebben we doorgerekend wat dit voor 2022 betekent. Er zijn echter veel factoren van invloed op de prognose voor de komende jaren, factoren die we niet kunnen beinvloeden en factoren die we (deels) kunnen beinvloeden. Het gaat dan bijvoorbeeld om vergrijzing, extramuralisering en corona (niet te beinvloeden) maar ook om factoren die wij wel kunnen beinvloeden. Zoals de nieuwe aanbesteding voor begeleiding die nu loopt. Hierdoor gaan producten en tarieven wijzigen. Maar ook de doorontwikkeling van het voorliggend veld (zoals indicatievrije dagbesteding die we willen gaan ontwikkelen en waar een voorstel in de kadernota voor is ingediend), het sterker sturen op resultaat en het strakker afbakenen van de Wmo begeleiding ten opzichte van andere wetten (WLZ en Zvw). Het effect van deze beinvloedbare en niet beinbloedbare factoren op de prognose vanaf 2023 is nu nog niet in te schatten. Daarom is ervoor gekozen om de prognose van 2023 tot en met 2025 'vast te zetten', wetende dat dat naar alle waarschijnlijkheid niet het beeld zal gaan worden. Deze prognose is gebaseerd op huidige tarieven en producten. Daarnaast zien we dat zorgaanbieders jaarlijks rond de 6% niet factureren. Dit heeft te maken met vakantie of opname van clienten. In de berekening van het totaalbedrag is hiermee rekening gehouden. Tevens is in de berekening rekening gehouden met een indexatie in 2022 van 2,94% op begeleiding en 2,94% op vervoer. Dit indexcijfer is gebaseerd op de in 2021 toegepaste indexering op begeleiding (NZA index 80% personele kosten en 20% materiele kosten). Meerjarig is het budget jaarlijks opgehoogd met € 100.000 voor verwachte autonome groei.

Tabel 4.3: Grote afwijkingen binnen bestaand beleid

- = voordeel

Progr. Nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting en onderbouwing
5	Team REO; externe adviseurs nieuwe plannen	150.000	100.000	100.000	50.000	Het traject RIA (inclusief de schaalsprong Zevenbergen), de extra woningbouwopgaven en de nu al 25 nieuw opgepakte projecten gaan een extra beroep doen op het budget onderhoudskosten voor nieuwe plannen (fase voordat er een projectexploitatie is). Voor 2021 is in het college reeds een overschrijding van het budget 2021 aangekondigd omdat we de onderzoekskosten voor het ook oppakken van nu project Zevenbergen Oost ook volledig gaan dekken uit het budet Extrene adviseurs nieuwe plannen. Gezien de nu al opgepakte extra opgaven en het feit dat we een nieuw college krijgen (en dus ook de ambitie voor het oppakken van nieuwe andere plannen) is voor de komende jaren het vaste budget van 100.000,- jr. niet voldoende. Voor de beeldvorming: voor '21 / '22 gaat het nu om de projecten: Kreuk Fijnaart, Kon Julianastraat Fijnaart, Centrumplan Fijnaart, Scholenontwikkeling Fijnaart, Herontwikkeling bedrijventerrein Klundert, Scholenontwikkeling Klundert, Stationsgebied Lage Zwaluwe, Foodcourt Kanters, Truckparking A16, Scholenontwikkeling Willenstad, Woningbouw Volkstuinen Willemstad, Brandweerkazerne Willemstad, Woningbouw Willemstad Oost, Roode Vaart/ Huizersdijk, Herontwikkeling Huizersdijk Zuid, Ontwikkeling Zevenbergen Noord, Herontwikkeling Tankstations Zevenbergen, Verplaatsing Hopmans, Toekomstperspectief Gymonderwijs Zevenbergen, Woningbouw 7 bergschen Hoeve, Ontwikkeling Sporenbergstraat, Scholenontwikkeling Zevenbergschen Hoek, Ontwikkeling Zevenbergschen Oost. In totaal nu 24 projecten.
5	Bijdrage aan Belastingsamenwerking West-Brabant*	130.000	130.000	130.000	130.000	Hogere bijdrage op basis van de concept-begroting 2022 van de BWB. Wordt veroorzaakt door hogere griffie- en proceskosten, personele lasten, kosten automatisering en meer door te schuiven BTW. Daartegenover staan de realisatie taakstelling 2022 en lagere kapitaallasten. Totaal stijgen de geraamde uitgaven hierdoor per saldo met € 985.000. Het aandeel van de gemeente Moerdijk hierin op basis van het aantal belastingobjecten bedraagt € 130.000.
5	Bijdrage samenwerking ICT WBW*	177.000-	138.000	218.000	242.000	Aanpassing deelnemersbijdrage op basis van de ontwerp-begroting 2022 van ICT WBW. In deze begroting is rekening gehouden met de uittreding van de gemeente Bergen op Zoom vanaf 2022. Voor de uittredingsvergoeding is een voorlopige aanname opgenomen, de vergoeding moet in 2021 nog definitief worden vastgesteld. Dit betekent voor Moerdijk in 2022 een voordeel en in de jaren daarna een oplopend nadeel, doordat de uittredingsvergoeding stapsgewijs wordt afgebouwd.
5	OZB: Verlaging opbrengst niet-woningen	475.000	475.000	475.000	475.000	Vanaf begrotingsjaar 2020 is de jaarlijkse toename van het bestand niet-woningen verhoogd van € 50 miljoen naar € 100 miljoen. In de loop van 2020 is echter gebleken dat de toename t.o.v. 2019 aanzienlijk is achtergebleven. Totaal gaat dit om een verschil van ruim € 90 miljoen. De structurele nadelige doorwerking hiervan bedraagt circa € 475.000.
5	Extra OZB-opbrengst vanaf 2023 vanwege ontwikkeling LPM (minus hogere korting op de algemene uitkering)	-	186.000-	558.000-	930.000-	De verwachting is dat in de loop van 2022 de bouw van de eerste bedrijfsobjecten op het Logistiek Park Moerdijk (LPM) zal starten. In de jaren daarna zal het park verder volgebouwd gaan worden is de verwachting. Dit zal voor de gemeente Moerdijk extra OZB-opbrengsten gaan opleveren met daartegenover een hogere korting op de algemene uitkering. Bij niet-woningen resteert dan ruim 60% van de oorspronkelijke opbrengst. Voorlopig wordt rekening gehouden met een toename aan WOZ-waarde van € 50 miljoen voor 2023 en van € 100 miljoen voor de jaren 2024 en verder.
5	Extra OZB-opbrengst vanaf 2023 vanwege extra woningbouw (minus hogere korting op de algemene uitkering)	-	5.000-	6.000-	12.000-	In de begrotingsramingen voor OZB van woningen wordt altijd al rekening gehouden met een toename van het aantal woningen. Voor 2023 is de prognose aanzienlijk naar boven bijgesteld vanwege ontwikkeling van nieuwe plannen, o.a. Zevenbergen-Oost. Omdat de korting op de algemene uitkering bij woningen vrij hoog is levert dit aan netto-opbrengst aanzienlijk minder op dan bij niet-woningen.
	TOTAAL	**1.145.153**	**1.393.435**	**1.268.845**	**1.060.134**	
	waarvan incidenteel	60.000	60.000	60.000	0	
	waarvan structureel	1.085.153	1.333.435	1.208.845	1.060.134	